

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/66/2023
Identifikačné číslo spisu: 8219202271
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8219202271.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne P. W., narodenej X. U. XXXX, O. O., W. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej: KOOPERATIVA poisťovňa, a.s, Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o náhradu škody s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/48/2019, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 15. decembra 2022. č. k. 18Co/9/2022 - 192, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 15. decembra 2022 č. k. 18Co/9/2022 - 192 v potvrdzujúcej časti z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) výrokom I. rozhodol nasledovne: konanie v časti o zaplatenie sumy 361,73 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 361,73 Eur od 15.09.2019 do zaplatenia z a s t a v u j e. Výrokom II. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 19.132,74 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.246,57 Eur od 15.09.2019 do zaplatenia, zo sumy 8.816,22 Eur od 26.09.2020 do zaplatenia, zo sumy 5.184,63 Eur od 02.09.2021 do zaplatenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.09.2021 do zaplatenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.10.2021 do zaplatenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.11.2021 do zaplatenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.12.2021 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom III. Žalovaná je p o v i n n á vyplácať žalobkyni mesačný peňažný dôchodok vo výške 471,33 Eur od 01.01.2022, vždy k 15. dňu príslušného mesiaca. Výrokom IV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a. Výrokom V. Žalobkyni p r i z n á v a voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 20,92 %, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 420 ods. 1, § 442 ods. 1, § 427 ods. 1, § 441, § 447, § 879w Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a) a c), § 4 ods. 3, 4, § 15 ods. 1, § 11 ods. 6 až 8 z. č. 381/2001 Z.z., § 517 ods. 2 OZ, § 193, § 144, § 145, § 146 ods. 1 CSP. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že predmetom nároku žalobkyne bola náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej

neschopnosti a invalidite. Poukázal na to, že boli splnené zo strany žalobkyne podmienky zo zákona na to, aby sa zaoberal uplatneným nárokom. Dospel k záveru, že v čase úrazu a utrpanej škody na zdraví bola študentkou strednej školy, ktorú mohla ukončiť v školskom roku 2018, keďže navštevovala Súkromnú strednú odbornú školu v Košiciach. Je reálny predpoklad, že po jej skončení by sa zamestnala, konkrétne podľa vyjadrenia žalobkyne, ako čašníčka. Zistil aké boli priemerné zárobky na Slovenku v tomto povolaní, keďže v dôsledku nehody, žalobkyňa, ktorá bola študentkou, nedosahovala predtým príjem a bolo potrebné vychádzať z predpokladaného príjmu. Vyčísлил nároky žalobkyne s prihliadnutím na to, aký bol jej pokles vykonávať zárobkovú činnosť, o ktorom rozhodla Sociálna poisťovňa, to znamená 50 %, so započítaním výšky invalidného dôchodku od uplatneného nároku až do rozhodnutia vo veci. Zohľadnil výšku dôchodku, predpokladaný zárobok za požadované obdobie a vyčísлил sumu, na ktorú má nárok mesačne žalobkyňa (vrátane zaostalého obdobia, od podania žaloby). Zobral do úvahy aj to, že v trestnom konaní sa skonštatovalo 10 % spoluzavinenie žalobkyne. Preto 10 % odpočítal od zistenej výšky nároku žalobkyne za celé obdobie. Citoval rozhodnutia Ústavného súdu SR, týkajúce sa možnosti poškodenej osoby žalovať o náhradu priamo poisťovňu. Výrok o trovách konania odôvodnil ust. § 262 ods. 1, § 255 ods. 1, 2 a § 256 ods. 1 CSP.

3. Na základe odvolania žalobkyne a žalovanej Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a III., zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch IV. a V. a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie.

4. Krajský súd v Prešove dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné a odvolanie žalovanej nie je dôvodné. Odvolací súd poukázal na to, že z obsahu spisu nateraz je možné zistiť, že z rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 10. mája 2018 č.k. 5To/9/2018-499 rozsudkom Okresného súdu Bardejov zo dňa 24. novembra 2017 sp.zn. 2T/110/2017 bola obžalovaná O. P. uznaná vinnou z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zákona na tom skutkovom základe, že dňa X. A. XXXX v čase o 12.44 hod. ako vodička viedla osobné motorové vozidlo zn. Š. C., ev. č. W., na ktorom použité pneumatiky nespĺňali stanovenú hĺbku dezénu, po ceste I/77 medzi obcami L. - P., v katastri zv. P., km. 46.350, okres W. v smere od obce P. na W., kde neprispôsobila rýchlosť jazdy, najmä svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla a nákladu, poveternostným podmienkam, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, v dôsledku čoho pri prejazde pravotočivej zákruty na mokrej vozovke dostala s vozidlom šmyk, prešla s vozidlom do ľavého jazdného pruhu, kde v šmyku pravou bočnou časťou svojho vozidla narazila do prednej časti oproti idúceho osobného motorového vozidla zn. W. XXX S., ev. č. O., ktoré viedol P. S., narodený XX. T. XXXX v X., okr. W., trvale bytom W. XX, okr. O.-E., ktorý pri zrážke utrpel zranenia, na následky ktorých na mieste zomrel, pričom pri zrážke spolujazdkyňa sediacia na prednom sedadle vozidla W. XXX S., ev. č. O. W. W., narodená XX. P. XXXX v O., trvale bytom W. XX, okr. O.-E. utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste zomrela a taktiež došlo k zraneniu spolujazdcov sediacich na zadných sedadlách vozidla W. XXX, ev. č. O., a to P. S., narodeného XX. U. XXXX, trvale bytom W. XX, okr. O.G.-E., ktorý utrpel kompresívnu zlomeninu tela prvého driekového stavca, ľahký otras mozgu a mnohopočetné drobné rezné rany na hlave, kde bola doba liečenia medicínsky stanovená na 10-14 týždňov, k zraneniu P. W., narodenej X. U. XXXX v O., trvale bytom W. XX, okr. O.-E., ktorá utrpela mozgovú lebečné poranenie, pozostávajúce z vnútrolebečných ložísk krvácania, krvácanie do mozgu a pomliaždenie mozgu v oboch čelovo-bazálnych oblastiach pravej spánkovej oblasti, krvácanie pod tvrdú plenu mozgovú, pomliaždenie dolných častí oboch strán pľúc a úrazový šok, kde liečenie doposiaľ trvá, čím obžalovaná O. P. svojim konaním porušila povinnosti vyplývajúce z ustanovení § 4 ods. 1 písm. a), § 16 ods. 1 a § 137 ods. 1, ods. 2 písm. c) zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, za čo jej bol podľa § 149 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. d), j), l), n) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona a § 41 ods. 1 Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 /troch/ rokov, ktorého výkon jej bol podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona podmienčne odložený a bol jej uložený probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona jej súd určil skúšobnú dobu v trvaní 3 /troch/ rokov. Ďalej obžalovanej podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v

súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom výchovnému programu.

5. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 10. mája 2018 č.k. 5To/9/2018-499 postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. poriadku na podklade odvolania prokurátora zrušil v rozsudku Okresného súdu Bardejov sp.zn. 2T/110/2017 zo dňa 24. novembra 2017 výrok o treste. Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku obž. O. D., rod. P. - narodenej XX. T. XXXX v W., trvale bytom O., O. N. XXX, okres W. uložil podľa § 149 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 38 ods. 3, § 36 písm. j), l), Tr. zákona, § 41 ods. 1 Tr. zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dvoch) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zákona pre účely výkonu uloženého trestu odňatia slobody ju zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zákona uložil trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel všetkých druhov na dobu 4 (štyroch) rokov.

6. Z lekárskej správy zo dňa 3. októbra 2018 vypracovanej Sociálnou poisťovňou, pobočka Košice. vyplýva, že posudkový lekár sociálneho poistenia P. Y. M. na základe posúdenia zdravotného stavu žalobkyne uznala žalobkyňu invalidnou z dôvodu postihnutia zaradeného do Kapitoly XV, Oddielu F, pod Položku 1, písmeno d). Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 50 %. Ako dátum určenia vzniku invalidity je uvedený deň 6. novembra 2017. Z pripojeného odborného posudku o invalidite vyplýva, že žalobkyňa pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a na základe uvedeného môže vykonávať prácu len v prostredí bez psychicky náročnej práce, manuálne ľahšie práce ako pomocná sila v kuchyni, záhradníctve.

7. Z oznámenia Sociálnej poisťovne zo dňa 11. februára 2021 vyplýva, že dňa 10. februára 2021 prebehlo ústne pojednávanie o invalidite žalobkyne, pritom táto bola uznaná naďalej invalidnou s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne číslo 985 109 6904 0 zo dňa 15. novembra 2018 vyplýva, že žalobkyňi bol priznaný invalidný dôchodok v sume 169,40 eura mesačne od 6. novembra 2017. Zároveň od 1. januára 2018 jej bol predmetný invalidný dôchodok zvýšený na sumu 173,50 eura. Z odôvodnenia predmetného rozhodnutia vyplýva, že žalobkyňa bola uznaná za invalidnú z dôvodu, že má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Košice a výsledok jeho posúdenia je uvedený v Lekárskej správe - odbornom posudku o invalidite z 3. októbra 2018.

8. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne zo dňa 17. augusta 2020 vyplýva, že žalobkyňa poberala v období január až december 2019 invalidný dôchodok vo výške 178,10 eura mesačne. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne zo dňa 10. augusta 2020 vyplýva, že žalobkyňa poberala v období január 2020 až júl 2020 invalidný dôchodok vo výške 183,30 eura mesačne. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne číslo 985 109 6904 0 zo dňa 3. decembra 2020 vyplýva, že žalobkyňi bol zvýšený invalidný dôchodok na sumu 188,10 eura mesačne od 1. januára 2021.

9. Listom zo dňa 28. mája 2019 si žalobkyňa voči žalovanej uplatnila nárok na náhradu škody z titulu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (úrazovej renty) a to vo výške 4.199,05 eura, pričom zároveň žiadala vyplácať mesačnú rentu od 1. júna 2019 do budúca a do zmeny pomerov vo výške 227,62 eura. Predmetné uplatnenie nároku na náhradu škody bolo doručené žalovanej podľa pripojenej doručky dňa 30. mája 2019.

10. Podľa potvrdenia Štatistického úradu SR zo dňa 8. júla 2021 priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v odvetví Ubytovacie a stravovacie služby v SR bola v roku 2017 vo výške 576 eur, v roku 2018 vo výške 595 eur, v roku 2019 vo výške 658 eur a v roku 2020 vo výške 613 eur. Za zamestnanie čašník, someliér bola priemerná mesačná nominálna mzda v roku 2017 vo výške 596 eur (muži 618 eur, ženy 582 eur), v roku 2018 vo výške 640 eur (muži 661 eur, ženy 628 eur), v roku 2019 vo výške 715 eur (muži 789 eur, ženy 675 eur) a v roku 2020 vo výške 731 eur, (muži 783 eur, ženy 707 eur).

11. Z výpisu identifikačných údajov predložených Sociálnou poisťovňou podaním zo dňa 22. októbra 2021 vyplýva, že žalobkyňa bola v období od 4. mája 2016 do 31. decembra 2017 evidovaná ako osoba starajúca sa o dieťa do 6 rokov, za ktorú platí odvody štát.

12. Podľa § 447 Občianskeho zákonníka účinného od 1. decembra 2019, náhrada straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške rozdielu medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody, a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku vyplácaného poškodenému podľa osobitných predpisov.

13. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) a c) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie.

14. Podľa § 4 ods. 3 a 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom. Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

15. Odvolací súd sa zaoberal predovšetkým odvolaním žalovanej z toho dôvodu, že žalovaný namietal vznik uplatneného nároku žalobkyňou, ktorá uplatnila nárok na náhradu úrazovej renty po skončení práceneschopnosti a priznaní invalidného dôchodku ako taký. Dôvodom pre nesúhlas so žalobou zo strany žalovanej bola tá okolnosť, že žalobkyňa pred úrazom nedosahovala žiaden mesačný zárobok, bola študentkou strednej školy, navyše starala sa o výchovu maloletého dieťaťa. Nárok preto nemohol vzniknúť tak, ako si ho žalobkyňa uplatnila. Najskôr bolo možné uplatňovať tento nárok až po lehote 20 mesiacov, resp. 3 rokov. Úviedol, že predpokladmi pre priznanie straty na zárobku podľa Občianskeho zákonníka je škoda na zdraví a strata u poškodeného, ktorá sa prejaví v jeho majetkovej sfére, v podobe zmenšenia príjmu alebo v podobe zvýšenia námahy na dosiahnutie príjmu. Poslednou podmienkou je príčinná súvislosť medzi škodou na zdraví a zmenšením tohto príjmu, resp. zvýšením námahy na dosiahnutie tohto príjmu. Práve Občiansky zákonník v § 445 a nasl. predstavuje špeciálnu právnu úpravu nároku poškodeného s utrpenou škodou na zdraví. Súd prvej inštancie sa vyporiadal s námietkou žalovanej o jej tvrdení, že žalobkyňa nevznikol nárok, keďže pred úrazom nebola zamestnaná a nedosahovala žiadnu pravidelnú mesačnú mzdu, od ktorej by bolo možné uplatnenú náhradu vypočítať. Zároveň poukázal na viaceré rozhodnutia súdov vyšších inštancií, ktoré riešili obdobné nároky a z toho dôvodu sa nemohol stotožniť s argumentáciou žalovaného. Aj odvolací súd poukazuje na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 2Cdo/32/2002, 3Cdo/80/2005, z ktorých možno prijať záver, že by bolo v rozpore s požiadavkou spravodlivého usporiadania záväzkových vzťahov, vzniknutých zo spôsobenej škody, vrátane článku 2 Základných princípov právnej istoty, uvedených v Civilnom sporovom poriadku, v zmysle ktorých ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá, ak by len okolnosť, že žalobkyňa pred úrazom nebola zamestnaná vylučovala uplatnenie takéhoto nároku.

16. Preto v zhode s názorom súdu prvej inštancie aj odvolací súd sa domnieval, že základ nároku, ktorý uplatnila žalobkyňa touto žalobou bol daný a správne k takému záveru dospel aj súd prvej inštancie.

17. Ďalšou námietkou žalovanej v podanom odvolaní bola vznesená námietka premlčania nároku, ktorý

uplatnila žalobkyňa. Ani túto námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, keďže dvojročná subjektívna premlčacia lehota pre podanie žaloby neuplynula. Dňa 15. novembra 2018 bolo vydané rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 9860207698, ktorou bola uznaná žalobkyňa invalidnou od 6. novembra 2017, a to s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 50 %. Žaloba bola podaná 7. novembra 2019, kedy žalobkyňa tento nárok uplatnila na súde.

18. Z tohto dôvodu potom bolo možno konštatovať, že žaloba bola podaná v zákonom stanovenej lehote v subjektívnej lehote, ktorú upravuje Občiansky zákonník, t. j. v lehote 2 rokov, odkedy sa dozvedela o tom, že bola uznaná invalidnou a s konkrétnym výsledkom priznania invalidného dôchodku, ktorý rovnako zohrával pri stanovení náhrady uplatnenej žalobou dôležitú úlohu, pretože sa táto suma zohľadnila a odpočítavala od základu, ktorý si súd prvej inštancie stanovil za základ pre výpočet náhrady pourazovej renty, ktorú uplatnila žalobkyňa v podanej žalobe.

19. Nakoniec, tretia námietka žalovanej sa týkala priznaného úroku z omeškania súdom prvej inštancie. Žalovaná sa domnieva, že takýto nárok nemohol vzniknúť žalobkyňi, pretože žalovaná sa mohla dostať do omeškania až po tom, čo súd rozhodne o nároku žalobkyne, prizná ho a v lehote stanovenej súdom priznaný nárok nezaplatí.

20. Peňažná sankcia v podobe úrokov z omeškania, upravená v § 11 ods. 5, 6 a 7 je viazaná za nesplnenie peňažnej povinnosti a jej účelom je ochrana poškodeného tak, aby poisťovňa pod následkom tejto sankcie nezostala nečinná, ale bola nútená poškodenému oznámiť v lehote 3 mesiacov spôsob vybavenia jeho poisťnej udalosti. Žalobkyňa zdôvodnila aj nárok na úrok z omeškania z dôvodu, že z poistenia si svoju zákonom stanovenú lehotu nespĺnila. Z obsahu spisu vyplýva, kedy došlo ku škodovej udalosti, teda dopravná nehoda sa stala 6. novembra 2016, zodpovedná za škodu bola vodička motorového vozidla, ktorá bola uznaná vinnou v trestnom konaní. Zrejme boli aj rozsiahle následky na zdraví, ktoré utrpela žalobkyňa. Z obsahu spisu rovnako vyplýva, že žalovaný - poisťovňa v zákonom stanovenej lehote neoznámila spôsob vybavenia poisťnej udalosti žalobkyňi a z tohto dôvodu jednoznačne vyplýva, že nárok na úrok z omeškania žalobkyňa uplatnila v súlade so zákonom. Preto ani táto odvolacia námietka zo strany odvolacieho súdu nebola zohľadnená.

21. Odvolací súd tak potvrdil rozsudok v napadnutej časti žalovanou (okrem výroku I. rozsudku, ktorý nebol napadnutý odvolaním) vo výrokoch II. a III. podľa § 387 ods. 1, 2 CSP. Súd prvej inštancie sa ďalej bude zaoberať nárokom žalobkyne nad priznané sumy vo výrokoch II. a III. v ďalšom konaní. Zrušil výrok IV., ktorým súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vrátil v tomto rozsahu vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Hoci žalobkyňa podala odvolanie aj proti výrokom II. a III.: rozsudku súdu prvej inštancie, z obsahu odvolania vyplýva, že žalobkyňa nesúhlasí s výškou priznanej náhrady, teda, že jej malo byť prisúdené viac. Preto považoval výroky II. a III. vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne, za také, ktorými bolo žalobkyne vyhovené čiastočne a ako také, za vecne správne. Výrok V. bol zrušený podľa § 396 ods. 3 CSP. Keďže bol sčasti rozsudok súdu prvej inštancie zrušený, je potrebné, aby sa rozhodlo na novo o nároku na náhradu trov konania, vrátane odvolacieho konania, s tým, že súd prvej inštancie zohľadní argumentáciu žalobkyne v podanom odvolaní, vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania.

22. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku krajského súdu podala dovolanie žalovaná z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP a § 420 písm. f) CSP. Podľa žalovanej v predmetnej veci je dovolacím dôvodom nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to nedostatočným odôvodnením rozsudku.

Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu namietala v otázke vzniku nároku na náhradu škody titulom straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (otázka nebola riešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu) a v otázke jej výšky (otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Žalovaná poukázala na to, že žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala náhrady škody titulom straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v zmysle § 447 Občianskeho zákonníka. Podľa prechodného ustanovenia § 879w OZ ustanoveniami §

446, § 447, § 447b a § 448 sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. decembrom 2019; vznik týchto právnych vzťahov a vznik nárokov z takýchto právnych vzťahov sa posudzuje podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. novembra 2019. Ďalej poukázala na dôvodovú správu k vyššie citovanému zákonu a to, že hlavným zámerom navrhovanej úpravy bolo zosúladienie súčasnej právnej úpravy náhrady škody na zdraví spôsobenej protiprávnym konaním s článkom 12 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Súčasná právna úprava spôsobu výpočtu náhrady za stratu na zárobku sa výrazne odkláňa od všeobecne uplatňovanej zásady úpravy zodpovednosti za škodu, podľa ktorej sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk a tým pádom sa neumožňuje poškodenému, ktorému vznikla škoda na zdraví a s tým súvisiaca strata na zárobku počas pracovnej neschopnosti, ale aj po jej skončení, domôcť sa náhrady škody v takom rozsahu v akom mu skutočne vznikla. Ustanovenie § 447 OZ jasne uvádza, že ide o rozdiel medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody. Ustanovenie upravuje rozdiel medzi reálnym zárobkom, nie hypotetickým zárobkom (ktorý by poškodený teoreticky mohol za určitých okolností dosahovať). Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, že žalobkyňa pred dopravnou nehodou nedosahovala žiadny zárobok (bola študentkou strednej školy) ani v súčasnosti žiadny zárobok nedosahuje bude podľa ustanovenia § 447 OZ rozdiel medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku vyplateného poškodenému podľa osobitných predpisov vždy záporné číslo.

Vzhľadom na uvedené žalobkyňa žiadna strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti nevznikla. Súd oboch stupňov sa s uvedenou argumentáciou žalovanej nestotožnil, pričom poukázali na to, že obdobná právna úprava náhrady za stratu zárobku ako je obsiahnutá v § 447 OZ od 1. decembra 2019 bola obsiahnutá v ustanovení uvedenom aj v znení účinnom do 31. júla 2004 a preto je použiteľná aj judikatúra vzťahujúca sa k § 447 OZ v znení účinnom do 31. júla 2004. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie na rozhodnutie 2Cdo/32/2002 (R 29/2004, v ktorom nejde o obdobný prípad ako prípad žalobkyne, nakoľko žalobkyňa v tomto smere v tomto spore bola nezamestnaná a poberala podporu v nezamestnanosti a po skončení práceneschopnosti chcela podnikáť. Zároveň bolo poukázané aj na rozhodnutie 3Cdo/113/2016 avšak na uvedený spor sa vzťahovala právna úprava do 30. novembra 2019 nie do 31. júla 2004, ktorá mala byť podľa súdu prvej inštancie obdobnou ako súčasná právna úprava. Rovnako rozhodnutia, na ktoré poukazoval odvolací súd v tejto súvislosti sa týkali osôb, ktoré pred dopravnou nehodou neboli zamestnané, avšak nešlo o študentov ako v uvedenom prípade. Žalovaná má preto za to, že uvedený prípad za súčasnej právnej úpravy ešte v rozhodovacej praxi nebol riešený.

23. Zároveň sa žalovaná nestotožnila s rozhodnutím súdu prvej inštancie vychádzať pri výpočte straty na zárobku po skončení PN z hrubej priemernej mesačnej mzdy čašníčky. Pritom poukázala na bod 54. odôvodnenia rozsudku. Žalovaná uviedla v tejto súvislosti, že v zmysle nálezu Ústavného súdu SR podľa ÚS 10/2016 o dani z príjmu, plateniu poistenia podlieha len nárok na stratu na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti podľa § 446 OZ a nie nárok na stratu na zárobku po skončení PN podľa § 447 OZ. Na uvedené poukazuje Ústavný súd v bode 107. Zároveň poukázala aj na bod 108. odôvodnenia nálezu. Z vyššie uvedeného vyplynulo, že súd prvej inštancie mal pri výpočte vychádzať z čistej priemernej mesačnej mzdy čašníčky. Vychádzanie z čistej mzdy spravodlivo odzrkadľuje účel novelizovaného § 447 OZ, ktorým je uhrádzať skutočnú škodu, ktorá poškodenému vznikla a to možno jedine pri výpočte straty na zárobku z čistej mzdy, t. j. zo sumy, ktorú poškodený reálne nadobudol.

K uvedenej námietke žalovanej sa súd vôbec nevyjadril, z tohto dôvodu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň žalovaná v priebehu konania namietala aj dátum, od ktorého by mal žalobkyňa vzniknúť nárok na stratu na zárobku vzhľadom k tomu, že žalobkyňa mala v čase dopravnej nehody prerušené štúdium v druhom ročníku na súkromnej strednej odbornej škole PAMIKO odbor čašník z dôvodu starostlivosti o svoje vtedy 6 - mesačné dieťa. Súd vyžiadaval zo Sociálnej poisťovne správu v akej dobe bola žalobkyňa evidovaná ako poberateľka materského, respektíve rodičovského príspevku, respektíve, ktorú dobu má evidovanú ako dobu starostlivosti o dieťa. Z potvrdenia Sociálnej poisťovne vyplynulo, že žalobkyňa bola evidovaná ako osoba, ktorá má v starostlivosti dieťa do 6 rokov od 4. mája 2016 do 31. decembra 2017. Z uvedených zistení súdu bolo teda zrejmé, že štúdium žalobkyne v strednej odbornej škole by sa predĺžilo minimálne o cca 20 mesiacov, ak nie až o 3 roky. Z uvedeného jasne vyplýva, že žalobkyňa by neukončila štúdium v riadnom termíne t. j. 30. júna 2018, ale minimálne o 20 mesiacov neskôr. Aj s uvedenou námietkou žalovanej sa odvolací súd nevysporiadal,

pričom v bode 24. odôvodnenia skonštatoval, že žalovaná namietala aj túto skutočnosť, však následne sa s touto námietkou už nezaoberal a žalovaná nevie ako túto jej námietku odvolací súd vyhodnotil. Aj vo vzťahu k uvedenej námietke došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces.

24. Zároveň žalovaná zotrúva aj na vznesenej námietke premlčania vo vzťahu k zmene žaloby. Poukázala pritom na § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka. K vzniku nároku žalobkyne došlo 6. novembra 2017, pričom k zmene - rozšíreniu žaloby došlo podaním doručeným súdu dňa 22. septembra 2020, t. j. po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu mala žalovaná za to, že nárok uplatnený zmenou žaloby je premlčaný. Ani s touto argumentáciou sa odvolací súd nezaoberal, nakoľko sa zaoberal len riešením premlčania nároku vo vzťahu k pôvodne uplatňovanému nároku, nie premlčaniu nároku uplatneného zmenou žaloby, ktorú žalovaná namietala.

25. Zároveň žalovaná považuje rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, ktorými priznal žalobkyni aj nárok na úroky z omeškania za nespravodlivé, keď sankcionoval žalovanú za to, že v čase, kedy si u neho žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, postupovala žalovaná plne v súlade a v danom čase s platnou a účinnou právnou úpravou. Je totiž nepochybné, že v čase vzniku a uplatnenia nároku žalobkyne bolo platné a účinné znenie § 447 OZ, podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti poškodeného alebo pri invalidite sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako suma úrazovej renty podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení. Žalobkyňa si uplatnila predmetný nárok u žalovanej dňa 30. mája 2019, pričom nárok žalobkyne vznikol za obdobie od 6. novembra 2017. Žalovaná teda posudzovala pri likvidácii danej poistnej udalosti v dobrej viere a nemohla predpokladať, že v budúcnosti bude predmetné ustanovenie vyhlásené za protiústavné. Žalovaná postupovala pri výpočte nároku podľa vtedy platnej právnej úpravy pričom pri jej použití a zároveň pri zohľadnení spoluúčasti žalobkyne za neprípúťanie sa bezpečnostným pásom žalovaná dospela k zápornej sume. Z uvedeného dôvodu nebolo možné v procese likvidácie vyplatiť žalobkyni žiadnu sumu, nakoľko jej pri výpočte podľa vtedy platného § 447 OZ nárok nevznikol. Súd prvej inštancie tak rozhodol o úroku z omeškania v rozpore so základnými princípmi stanovenými v CSP. Poukázala pritom na článok 2 ods. 1 a 2 CSP. Žalovaná zastáva názor, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nielen v rozpore s princípom právnej istoty, ale zároveň je aj nespravodlivé, keď súd priznaním úroku z omeškania žalobkyni sankcionoval žalovanú za to, že postupovala v súlade v tom čase s platným a účinným zákonným ustanovením. Súd prvej inštancie teda pochybil, pretože s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti priznal žalobkyni nárok na úroky z omeškania spätne. Podľa žalovanej, ak už súd prvej inštancie rozhodol o priznaní nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení PN žalobkyni, mal žalobkyni nárok na úroky z omeškania priznať až odo dňa právoplatnosti napadnutého súdneho rozhodnutia. Ani s touto argumentáciou sa žalovaná v odvolaní svojho rozhodnutia vôbec nevysporiadala, čím došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý súdny proces.

26. Vzhľadom na uvedené žiadala, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie Krajského súdu v Prešove tak, že žalobu voči žalovanej v celom rozsahu zamietne alebo napadnuté rozhodnutie zruší a vec vráti na ďalšie konanie. Zároveň žiadala priznať náhradu trov dovolacieho konania.

27. K dovolaniu podala písomné vyjadrenie žalobkyňa. Tvrdenie žalovanej, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia nevysporiadal osobitne s námietkami žalovanej je tvrdením nemajúcim právnu oporu, preto ani dovolanie nemá právne opodstatnenie.

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je dôvodné.

29. Žalovaná podala dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Dovolací súd najskôr pristúpil k posúdeniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP.

30. Žalovaná vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania na základe ust. § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď vytýkala odvolaciemu súdu nedostatočné odôvodnenie rozsudku k jej viacerým odvolacím námietkam.

Žalovaná videla nesprávne právne posúdenie v otázke vzniku nároku na náhradu škody titulom náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a v otázke jej výšky.

31. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP žalovaná namietala nedostatočné zdôvodnenie vo vzťahu k jej viacerým námietkam a argumentom, ktorým sa nevenoval súd prvej inštancie a následne ani na základe jej podaného odvolania odvolací súd.

K nedostatočnému zdôvodneniu rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa namietala najmä tú skutočnosť, že v odvolaní namietala vo vzťahu k výpočtu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti z hrubej priemernej mesačnej mzdy čašníčky. Žalovaná poukazovala na nález Ústavného súdu SR sp. zn. Pl. ÚS 10/2016 zo dňa 10. októbra 2018 a v odvolaní uvádzala a poukazovala na odseky 103. až 115. odôvodnenia uvedeného nálezu, keď podľa tohto dani z príjmu a plateniu poistenia podlieha len nárok na stratu na zárobku počas trvania pracovnej neschopnosti a nie nárok na stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, pričom priamo poukazovala na bod 107. a 108. predmetného nálezu.

Vo vzťahu k nedostatku dôvodov napadnutého rozsudku odvolacieho súdu poukazovala aj na dátum, od ktorého by mal žalobkyňi vzniknúť nárok na stratu na zárobku vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa mala v čase dopravnej nehody prerušené štúdium v druhom ročníku na súkromnej strednej odbornej škole PAMIKO odbor čašníka z dôvodu starostlivosti o svoje 6 - mesačné dieťa. Taktiež nebola dostatočne odôvodnená námietka premlčania vo vzťahu k zmene žaloby, keď v odvolaní žalovaná namietala, že k vzniku nároku žalobkyne došlo dňa 6. novembra 2017, pričom k zmene (rozšíreniu) žaloby došlo podaním doručeným súdu dňa 22. septembra 2020, t. j. po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu mala žalovaná za to, že nárok uplatnený zmenou žaloby bol premlčaný. Napokon poslednou námietkou v rámci ust. § 420 písm. f) CSP bola námietka nevysporiadania sa v dôvodoch rozhodnutia s tým, že úroky z omeškania mali byť priznané až odo dňa právoplatnosti napadnutého súdneho rozhodnutia.

32. Podľa ust. § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. Z dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu okrem iného vyplýva, že doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky správnym pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

34. Judikatúrou konkretizovaný obsah práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) je veľmi pestrý. Procesné elementy tohto práva zdôrazňujú „stanovený postup“, teda dodržanie procesných pravidiel v konaní ako celku pred všeobecným súdom. Nezávislosť jeho rozhodovania sa uskutočňuje v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Jedným z takýchto princípov, predstavujúcim súčasť práva na riadny proces, vylučujúcim svojvôľu pri rozhodovaní, je i povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť spôsobom zakotveným v ustanovení § 220 ods. 2 a 3 CSP. Z odôvodnenia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, kedy sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, alebo ignorujú kogentnú normu, či popierajú všeobecne akceptované chápanie dotknutého právneho inštitútu, treba také rozhodnutie považovať za stojace v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy, ako i čl. 1 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám. Obsahom tohto ústavou a dohovorom zaručeného práva je zaistenie práva na spravodlivé (riadne) súdne konanie, v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

36. Pojem „právo na spravodlivý proces“ teda podľa názoru najvyššieho súdu zahŕňa nielen „postup súdu“ ako jeho „faktickú“ činnosť, ale (najmä) aj nesprávne súdne rozhodnutie, v dôsledku ktorého nemohol účastník konania (dovolateľ) uplatniť svoje práva pred okresným i krajským súdom. Predovšetkým súdnym rozhodnutím je takmer výlučne determinované právo na spravodlivý proces, lebo ním sa súdne konanie ako celok končí. Niet preto žiadneho dôvodu pre všeobecný záver, že by malo byť z tohto pojmu (právo na spravodlivý proces) vylučované rozhodnutie súdu, ktorým sa završuje (resp. končí) celé konanie (porov. nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013 a pod.).

37. Podľa posledne citovaného nálezu ústavného súdu (III. ÚS 330/2013) súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré odborne jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom žiadanej súdnej ochrany. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť riadne a právne správne odôvodniť svoje rozhodnutie, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti prípadu.

38. Podľa tohto výkladu nie je - logicky vzaté - prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP závislá na jeho dôvodnosti, totiž až na tom, keď „vyjde najavo“ (ne)správnosť dovolateľovho tvrdenia o existencii dôvodu zmätočnosti vo forme porušenia práva na spravodlivý proces. To však môže vyjsť najavo iba vtedy (či až vtedy), ak dovolací súd vecne preskúma tvrdenie dovolateľa o porušení tohto práva, o tvrdenom dôvode porušenia práva na spravodlivý proces vydá svoje fiktívne rozhodnutie, ktorým buď dovolanie rozsudkom zamietne (vtedy je dovolanie neprípustné), ak je napadnuté rozhodnutie správne, alebo napadnuté rozhodnutie zruší (vtedy je dovolanie prípustné a zároveň aj dôvodné).

39. Prípustnosť dovolania však dovolací súd musí skúmať skôr, než sa pustí do meritórneho (vecného) prejednávania dovolacích dôvodov. Už z toho vyplýva, že dovolací súd nemôže prípustnosť dovolania posudzovať podľa výsledku vecného prejednávania dovolania (jeho dôvodov). Rovnako nie je logické, aby dovolací súd uznesením odmietol dovolanie ako neprípustné z dôvodu, že podľa jeho názoru nejde o porušenie práva na spravodlivý proces, alebo preto, že nie je opodstatnený iný dovolací dôvod. Vo všetkých týchto prípadoch (fázach konania) nejde totiž už o prípustnosť, ale o dôvodnosť dovolania a obsah i forma rozhodnutia odvolacieho súdu sa musí riadiť ustanovením § 448 a § 449 CSP.

40. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak

argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

41. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

42. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej novej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

43. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

44. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

45. Rozhodnutie je nepreskúmateľné vtedy, keď jeho písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu (porovnaj závery vyplývajúce zo stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 3. decembra 2015, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky

1/2016 pod č. 2). Za nedostatok zásadného vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu treba považovať predovšetkým úplnú absenciu dôvodov vysvetľujúcich právny záver súdu v otázke, od riešenia ktorej bola závislá opodstatnenosť uplatneného nároku, ako aj vnútornú rozpornosť odôvodnenia rozhodnutia, priečiacu sa pravidlám logického uvažovania.

46. Porušením práva na spravodlivý proces je aj stav, keď v hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, eventuálne - alebo tým skôr - pokiaľ boli stranami sporu namietané, no napriek tomu odvolací súd náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil bez toho, žeby dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť, či irelevantnosť (4Cdo/102/2017). Pokiaľ takto odvolací súd postupoval aj v prejednávanej veci, dopustil sa svojvôle zakázanej preň v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a založil tým nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia a v dôsledku toho aj jeho protiústavnosť.

47. Ak nie sú totiž zrejmé dôvody toho - ktorého rozhodnutia, nastávajú obdobné následky ako tie, ktoré vedú k nezákonnosti ale hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale aj tiež so zásadami spravodlivého procesu.

48. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že v preskúmvanej veci odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výrokoch II. a III. (II. - Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni sumu 19.132,74 Eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 3.246,57 Eur od 15.09.2019 do zaplataenia, zo sumy 8.816,22 Eur od 26.09.2020 do zaplataenia, zo sumy 5.184,63 Eur od 02.09.2021 do zaplataenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.09.2021 do zaplataenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.10.2021 do zaplataenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.11.2021 do zaplataenia, zo sumy 471,33 Eur od 16.12.2021 do zaplataenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku, III. - Žalovaná je p o v i n n á vyplácať žalobkyni mesačný peňažný dôchodok vo výške 471,33 Eur od 01.01.2022, vždy k 15. dňu príslušného mesiaca.). Zrušil vo výrokoch IV. a V. a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Podľa bodu 6. rozsudku odvolacieho súdu, odvolací súd prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v ustanovení § 378, § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné. V bode 24. odôvodnenia uviedol, že sa zaoberal predovšetkým odvolaním žalovanej z dôvodu toho, že žalovaná namietala vznik uplatneného nároku žalobkyňou, ktorá uplatnila nárok na náhradu úrazovej renty po skončení práceneschopnosti a priznaní invalidného dôchodku ako takým, pričom dôvodom pre nesúhlas so žalobou zo strany žalovanej bola tá skutočnosť, že žalobkyňa pred úrazom nedosahovala žiaden mesačný zárobok, bola študentkou strednej školy, navyiac sa starala o výchovu maloletého dieťaťa, najskôr bolo možné uplatňovať tento nárok až po lehote 20 mesiacov, respektíve troch rokov.

49. Podľa § 220 ods. 1 až 4 CSP v písomnom vyhotovení rozsudku sa po slovách "V mene Slovenskej republiky" uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávaného sporu, výrok, odôvodnenie, poučenie o lehote na podanie odvolania, o tom, na ktorý súd sa odvolanie podáva a o náležitostiach odvolania, poučenie o možnosti exekúcie a deň a miesto vyhlásenia.

(2) V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

(3) Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

(4) Jednotlivé odseky odôvodnenia rozsudku sa označujú arabskými číslicami.

50. Podľa § 387 ods. 1 až 3 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

(2) Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

(3) Odvolací súd sa v odôvodnení musí zaoberať aj podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Odvolací súd sa musí v odôvodnení vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní.

51. Podľa § 393 ods. 1 až 4 CSP odvolací súd v písomnom vyhotovení rozhodnutia uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov rozhodujúcich vo veci, presné označenie strán a ich zástupcov, iných subjektov, označenie prejednávanej veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní, deň a miesto vyhlásenia.

(2) V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uvedie stručný obsah napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v dovolacom konaní, prípadne ďalších subjektov, ktoré dôkazy v dovolacom konaní vykonal a ako ich vyhodnotil, zistený skutkový stav a právne posúdenie veci, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax; ustanovenia § 387 ods. 2 a 3 tým nie sú dotknuté. Odôvodnenie rozhodnutia senátu obsahuje aj pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté.

(3) Ak sa súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozhodnutia obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu.

(4) Jednotlivé odseky odôvodnenia rozhodnutia sa označujú arabskými číslicami.

52. Aj v konaní na dovolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery dovolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

53. Z obsahu preskúmaného spisu vyplýva, že odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k odvolaniu žalovanej v bodoch 24. až 32. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku, z jeho dôvodov však vyplýva, že sa nezaoberal odvolacími námietkami žalovanej a to po 1. odvolacou námietkou, že by v danom prípade mal súd prvej inštancie pri výpočte náhrady straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti vychádzať z čistej priemernej mesačnej mzdy čašníčky s poukazom najmä na nález Ústavného súdu SR a to PL ÚS/10/2016 (keď dani z príjmu a plateniu poistenia podlieha len nárok na stratu na zárobku počas trvania PN) s poukazom na body 103. až 115. uvedeného nálezu. Rovnako po 2. sa nezaoberal námietkou žalovanej vo vzťahu k premlčaniu nároku vo vzťahu k zmene žaloby s poukazom na to, že k rozšíreniu žaloby došlo podaním doručeným súdu dňa 22. septembra 2020 a k vzniku nároku žalobkyne došlo 6. novembra 2017, t. j. po uplynutí premlčacej doby. Tak isto sa po 3. nevysporiadal zákonným a dostatočným spôsobom k námietke priznania úrokov z omeškania, že tieto možno priznať až odo dňa právoplatnosti napadnutého súdneho rozhodnutia.

Dovolací súd uvádza, že síce vo vzťahu k ad. 1 námietke súd prvej inštancie dôvodil v bode 54. rozsudku, že pri výpočte vychádzal z hrubej priemernej mesačnej mzdy s poukazom na nález Ústavného súdu PL ÚS 10/2016, na body 103. až 115. odôvodnenia. Žalovaná však tvrdila v odvolaní, že práve v zmysle uvedeného nálezu podlieha dani z príjmu a plateniu poistného len nárok na stratu na zárobku počas trvania PN podľa § 446 OZ, nie však nárok na stratu na zárobku po skončení PN podľa § 447 OZ, ktorý v konaní uplatňuje žalobkyňa. Túto odvolaciu námietku žalovanej odvolací súd nesústredene vôbec nevyhodnocoval, či je, alebo nie je opodstatnená, práve aj čo vlastne z uvedeného nálezu pre túto vec - tento nárok žalobkyne vyplýva. Nevysvetlil východiská uvedeného výpočtu, čo je pre vec v zásade

podstatné v korelácii s námietkou žalovanej, že sa má vychádzať z čistého priemerného zárobku, ktorá rovnako poukazuje na uvedený nález a vec vidí diametrálne odlišne.

Vo vzťahu k ad 2. námietke dovolací súd udáva, že odvolací súd sa venuje vznesenej námietke premlčania v bodoch 27. až 30., z ktorých ale nevyplýva, že by sa tento venoval odvolacej námietke premlčania v súvislosti so zmenou (rozšírením) žaloby v súvislosti s jej podaním zo dňa 22. septembra 2020. Pokiaľ mal za to, že táto odvolacia námietka je nedôvodná, mal to vo svojom odôvodnení rozhodnutia uviesť. Vo vzťahu k ad. 3. námietke, rovnako dovolací súd nepovažuje odôvodnenie v tomto smere v bode 32. za dostatočne zdôvodnené s poukazom na obsah námietok žalovanej uvedených v odvolaní proti napadnutému rozsudku. Keďže sa jedná o podstatné odvolacie námietky žalovanej v preskúmvanej veci a žalovaná nedostala zo strany odvolacieho súdu odpovede na ne, nemôže byť rozhodnutie odvolacieho súdu považované za dostatočne zdôvodnené.

54. V preskúmvanej veci teda došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu znakov vady podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia v podstatných otázkach, od ktorých záviselo správne rozhodnutie veci.

55. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Nevysporiadaním sa s uplatnenými odvolacími námietkami žalovanej došlo k porušeniu jej procesných práv na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, vrátane jej legitímnych očakávaní, že jej spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej niet, tak bude rozhodnutý spravodlivo (čl. 2 Základných princípov CSP). S ohľadom na vyššie uvedené dôvody, dovolací súd konštatuje, že dovolateľka opodstatnene namietala porušenie jej procesných práv v takej miere, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP zakladá nielen prípustnosť, ale aj dôvodnosť podaného dovolania.

56. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015). Dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

57. V ďalšom konaní je odvolací súd povinný rozhodnutie o podanom odvolaní žalovanej náležite odôvodniť v súlade s ustanovením § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP (§ 455 CSP). O nároku na náhradu trov pôvodného konania a trov dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

58. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.